

Nummer : R26.048

Onderwerp : Ombuigingstraject met doel sluitende meerjarenbegroting

Aan de raad

Inleiding

Voor veel gemeenten is het momenteel geen vanzelfsprekendheid dat de begroting structureel financieel sluitend is. Zo ook voor gemeente Bladel. Vandaar dat er gerichte actie nodig is om blijvend te kunnen voldoen aan onze eigen [financiële beleidskaders](#).

Dit vraagt om meer financiële hygiëne, inclusief een cultuuromslag waarbij het minder vanzelfsprekend is dat middelen beschikbaar gesteld worden om gewenste of noodzakelijke ontwikkelingen te bekostigen. Het betreft een nieuwe realiteit met bijbehorend samenspel tussen ambtelijke organisatie, bestuur en raad.

De Perspectiefnota 2026 toonde, samen met de Raadsmededeling over de meicirculaire 2026, dat gemeente Bladel naar verwachting over een structureel sluitende begroting voor 2027 kan beschikken. Dat betekent echter niet dat ook de meerjarenramingen (periode 2028 t/m 2030) structureel in evenwicht zijn. Om dit te realiseren is er een ombuigingstraject noodzakelijk.

Het meest actuele meerjarig perspectief (bron: [RM26.046](#)) ziet er als volgt uit:

Geactualiseerd meerjarenperspectief (x €1.000,-)	2026	2027	2028	2029	2030
structureel:					
begrotingsresultaat na 5e begrotingswijziging 2026 (PPN)	n -2.560	n -452	n -1.998	n -1.470	n -2.246
mutaties meicirculaire 2026	v 205	v 944	v 579	v 948	v 1.281
geactualiseerd structureel meerjarenperspectief	a n -2.355	v 492	n -1.419	n -522	n -965
incidenteel:					
begrotingsresultaat na 5e begrotingswijziging 2026 (PPN)	n -659	n -7	v 83	v 83	v 132
mutaties meicirculaire 2026					
geactualiseerd incidenteel meerjarenperspectief	b n -659	n -7	v 83	v 83	v 132
totaal begrotingsresultaat	a + b n -3.014	v 485	n -1.336	n -439	n -833
reeds geraamde mutaties algemene reserve	n -3.219	n -459	n -1.915	n -1.387	n -2.114
aanvullende mutaties tlv / tgv algemene reserve	v 205	v 944	v 579	v 948	v 1.281

- = nadeel en + = voordeel

De ombuigingsopgave voor de jaren 2028 t/m 2030 schommelt tussen de €522.000 en €1.419.000. Het is van belang om te beseffen dat bij het opstellen van de begroting 2027 (bijvoorbeeld door de uitwerking van het college uitvoeringsprogramma) er nog onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare ontwikkelingen naar voren komen die een ongunstig effect hebben op dit cijferbeeld.

Team:
ONT

Behandelend ambtenaar:
Kees van Daal

Telefoonnummer:
0497-361636

Voorstel

Vaststellen van het te doorlopen ombuigingstraject, dat bestaat uit de volgende fases:

1. Uitlijnen proces / plan van aanpak (voorstel aan de raad)
2. Inzicht in opbouw begroting (beleidsvrijheid, mate van beïnvloedbaarheid)
3. Inventariseren en duiden bestaande ambities
4. Middelen koppelen aan ambities
5. Scenario's opstellen (ombuigingsmaatregelen)
6. Totaalbeeld met potentiële ombuigingsmaatregelen (voorstel aan de raad)

Beoogd effect

Gemeente Bladel hanteert als [beleidsmatig uitgangspunt](#) dat de begroting structureel (en meerjarig) in evenwicht is. Dit uitgangspunt wordt éénmalig losgelaten bij de (nog vast te stellen) begroting 2027. Het in gang te zetten ombuigingstraject heeft tot doel om weer te voldoen aan het bovenstaande beleidsmatige uitgangspunt.

Het te doorlopen ombuigingstraject is gestoeld op het wegen van ambities en de gevolgen daarvan op het huishoudboekje van de gemeente Bladel. Door ambities te koppelen aan de inzet van middelen, kunnen er verschillende scenario's worden uitgewerkt die de gemeenteraad (in het voorjaar van 2027) kan wegen.

Het te ombuigingstraject kent een begin en einde. De cultuuromslag die voortkomt uit meer financiële hygiëne is echter blijvend van aard. Zowel ambtelijk als bestuurlijk moet deze nieuwe benadering zorgen voor een begroting die duurzaam in evenwicht is en blijft.

Scope: begrotingsjaren 2028 en volgende

De beoogde duurzame aanpak is er op gericht om de (nog in beeld te brengen) ombuigingsmaatregelen onderdeel te laten uitmaken van de (ontwerp)begroting 2028.

Zoals blijkt uit het stappenplan is het niet eerder haalbaar om al in september 2026 alle stappen volledig doorlopen te hebben. Dit betekent dat bij het vaststellen van de begroting 2027 er (nog) geen sprake is van een evenwichtige prioriteitsafweging omdat op dat moment zeker nog niet alle potentiële ombuigingsmaatregelen in beeld zijn gebracht.

Gemeente Bladel kent diverse kaderstellende visiedocumenten, zoals de Brede visie welzijn en de Omgevingsvisie. In deze documenten is een breed scala aan ambities opgenomen. Deze ambities, al dan niet vertaald in concrete doelstellingen en projecten, liggen (impliciet of expliciet) ten grondslag aan het huidige financiële meerjarenperspectief.

Vandaar dat wordt voorgesteld om het heroverwegen en eventueel bijstellen van ambities het uitgangspunt te laten zijn van het in gang te zetten ombuigingstraject. Dit vergt een open, inhoudelijke en strategische afweging die niet eenvoudig zal zijn; er kunnen namelijk scherpe keuzes nodig zijn.

Het is belangrijk om in het ombuigingstraject in eerste instantie een a-politiek proces te doorlopen, zonder op voorhand al 'heilige huisjes' te benoemen. Op deze manier kan een zo breed mogelijk scala van ombuigingsmogelijkheden worden gepresenteerd. De in beeld te brengen maatregelen zien op een verhoging van de gemeentelijke baten en/of een verlaging van de lasten. De hieruit te maken keuzes zijn, uiteraard, bij uitstek een politiek proces.

Als bijlage (nummer 3) is een overzicht opgenomen van de ambities die gemeente Bladel heeft uitgesproken in een breed scala van kaderstellende visiedocumenten. Op basis van deze ambities moet de beoogde prioriteitsafweging vorm gaan krijgen.

Inzicht in opbouw begroting

Voor het te doorlopen ombuigingstraject is het belangrijk om een goed inzicht te hebben in de begroting van gemeente Bladel. Dit inzicht betreft de volgende aspecten:

- De mate van beleidsvrijheid.
- De mate van beïnvloedbaarheid.
- Benchmark met andere, vergelijkbare gemeenten.

Ter ondersteuning aan de coalitiebesprekingen is in april 2026 een eerste aanzet gemaakt voor wat betreft de opbouw van het begrotingsjaar 2027. Zie bijlage 2.

Hoewel de ambities van gemeente Bladel ten grondslag liggen aan het huidige financiële meerjarenperspectief, wil dat niet zeggen dat de gemeente in alle gevallen rechtstreeks hierop kan bijsturen. Dit geldt bijvoorbeeld voor werkzaamheden die niet door de gemeente zelf, maar door ketenpartners, worden uitgevoerd. Hierbij gaat het onder andere om taken waarvoor gemeenschappelijke regelingen zoals de GRSK, KempenPlus, Veiligheidsregio, GGD, MRE en de ODZOB 'aan de lat staan'.

Per samenwerkingspartner is de wijze waarop gemeente Bladel haar invloed kan aanwenden anders georganiseerd. Het vergt de nodige tijd, afstemming om, in samenwerking met deze ketenpartners, in beeld te brengen welke ombuigingsmaatregelen mogelijk zijn.

Stappenplan

Het te doorlopen ombuigingstraject kent een aantal fases, te weten:

1. Uitlijnen proces / plan van aanpak (voorstel aan de raad)
2. Inzicht in opbouw begroting (beleidsvrijheid, mate van beïnvloedbaarheid)
3. Inventariseren en duiden bestaande ambities
4. Middelen koppelen aan ambities
5. Scenario's opstellen (ombuigingsmaatregelen)
6. Totaalbeeld met potentiële ombuigingsmaatregelen (voorstel aan de raad)

De doorlooptijd van het ombuigingstraject is 6 maanden (te weten; Q4-2026 en Q1-2027). Vooruitlopend op de raadsvergadering van 24 september 2026 wordt, ter voorbereiding, al actie ondernomen. Dit betreft met name de 2^e en 3^e fase uit bovenstaand stappenplan.

Tussen de 4^e en de 5^e fase is een informatiebijeenkomst (voorlopige datum: 24 november 2026) voorzien. Hierbij wordt in beeld gebracht wat de stand van zaken op dat moment is. Het formele karakter van deze bijeenkomst moet nog nader worden vastgesteld (in overleg met griffie en presidium).

Argumenten

1.1 Een ombuigingstraject vergt tijd en aandacht

Het te doorlopen ombuigingstraject leidt tot een extra stap voorafgaand aan de P&C-cyclus van 2027. Ondertussen loopt de P&C-cyclus van 2026 gewoon door. Een specifiek voorstel voor het ombuigingstraject is niet alleen voor de hand liggend, maar ook noodzakelijk.

1.2 Dit voorstel sluit aan bij eerdere toezeggingen

Bij de beraadslaging over de Perspectiefnota 2026 is toegezegd dat in september een procesvoorstel over het te doorlopen ombuigingstraject aan de raad wordt voorgelegd.

1.3 Sociaal Domein

In het raadsvoorstel bij de Perspectiefnota 2026 is aangegeven dat een onderdeel van het ombuigingstraject ziet op een verkenning van sturingsmogelijkheden in (onder andere) het Sociaal Domein, waardoor mogelijkheden inzichtelijk worden gemaakt die op een later moment bijdragen aan het maken van weloverwogen keuzes.

1.4 Betrokkenheid vanuit de raad is van groot belang

Het is belangrijk dat de raad op gezette tijden op de hoogte wordt gebracht van de voortgang van het ombuigingstraject. Dit gebeurt zowel informatief als formeel (besluitvormend).

Kanttekeningen

1.1 Een kortstondig ombuigingstraject is mogelijk maar niet wenselijk

Het te doorlopen ombuigingstraject beoogt een zorgvuldige afweging van diverse belangen en prioriteiten. Er kan echter ook voor snelheid in plaats van zorgvuldigheid worden gekozen; in dat geval zou er voor gekozen kunnen worden om enkele grote (nog in voorbereiding zijnde) investeringen uit- dan wel af te stellen en de lokale belastingen maximaal te verhogen. Naar verwachting leidt dit tot een dusdanig gunstig financieel effect, dat een prioriteitsafweging tussen verschillende ambities achterwege kan blijven.

1.2 Beïnvloedingsmogelijkheden worden afzonderlijk in beeld gebracht

Zoals aangegeven bij de argumenten dient er nadrukkelijk aandacht te zijn voor ombuigingsmogelijkheden binnen het Sociaal Domein. Los van het feit dat méér vergt dan besluitvorming van de gemeenteraad van Bladel, is het belangrijk om aandacht te hebben voor de mate van beleidsvrijheid die gemeenten hebben bij de verschillende beleidsdomeinen.

Financiën

Het te doorlopen ombuigingstraject brengt kosten met zich mee. Deze worden zoveel als mogelijk gedekt uit reguliere budgetten.

Bij de beraadslaging rond de Perspectiefnota 2026 heeft het college aangegeven dat de mogelijkheden om (al) in 2027 ombuigingen te realiseren beperkt zijn. Dit omdat eerder (bij de ombuigingsronde van begin 2025) het zogenoemde 'laaghangend fruit' al geplukt is. De des tijds getroffen maatregelen hebben een relatief beperkte maatschappelijke impact.

Er dient rekening mee gehouden te worden dat de gevolgen van het in gang te zetten ombuigingstraject een beduidend grotere maatschappelijke impact gaan hebben. Vandaar dat het college nu nadrukkelijk kiest voor zorgvuldigheid boven snelheid. Zo wordt voorkomen dat achteraf blijkt dat er 'penny wise, pound foolish' is gehandeld.

Voor de jaarschijf 2027 is daarom gezocht naar maatregelen die een financieel dempend effect hebben, zonder dat er op dit moment al (beleids-)inhoudelijke keuzes worden gemaakt. De verwerking hiervan maakt onderdeel uit van de (ontwerp-)begroting 2027. Deze wordt op 10 november 2026 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Communicatie

Zoals eerder opgemerkt gaat het ombuigingstraject leiden tot het maken van scherpe keuzes waar de gemeentelijke middelen nog wél aan worden besteed. Het creëren van draagvlak is daarbij wenselijk. Dit laat onverlet dat zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als bij samenwerkingspartners en belangenorganisaties er aandacht moet zijn voor de gevolgen van ombuigingsmaatregelen. Een gedegen communicatieplan) is daarbij onontbeerlijk.

Bestuurlijke planning

• Besluitvorming over proces ombuigingen	24 september 2026
• Informatiebijeenkomst (tussen)stand van zaken	24 november 2026
• Informatiebijeenkomst (voorbereiding raadsvergadering)	9 maart 2027
• Besluitvorming over ombuigingsscenario's	8 april 2027
• Besluitvorming over Perspectiefnota 2027	13 juli 2027
• Besluitvorming over Begroting 2028	9 november 2027

*: De getoonde datums voor informatiebijeenkomsten zijn onder voorbehoud.

Bladel, 11 augustus 2026

Burgemeester en wethouders van Bladel,

de secretaris,

ValidSigned door Ruud Lathouwers
op 12-08-2026

de burgemeester,

ValidSigned door Hetty van der Hamsvoort
op 12-08-2026

Bijlage(n)

01. Ontwerp-besluit (26.15883)
02. Eerste analyse begrotingsjaar 2027; opgesteld april 2026 (26.15866)
03. Concept overzicht ambities uit kaderstellende visiedocumenten (26.15872)